

соціального страхування доцільно узагальнити в чотирьох взаємопов'язаних стадіях.

В цілому запропонована нами схема побудови актуарної моделі має стати невід'ємною рисою реформування існуючої системи соціального страхування. Зокрема, сприятиме оптимізації розмірів страхових тарифів по окремих її видах для забезпечення збалансованості дохідної та видаткової частин окремих соціальних фондів, і як наслідок досягнення максимально високих і економічно обґрунтованих соціальних виплат.

Інформаційні джерела:

1. Андріїв В. Г. Соціальне страхування: історія проблеми. Соціальний захист. 2018. № 2. С. 7–14.
2. Гедзь М. П. Доцільність встановлення пільгових страхових тарифів на соціальне страхування: [структура страхових тарифів на соціальне страхування]. Охорона праці. 2019. № 7. С. 42–44.
3. Коваль О. П. Модернізація системи соціального страхування в Україні. Аналітична доповідь. К.: НІСД, 2021. 38 с.
4. Щербіна В. К. Розвиток системи державного соціального страхування в Україні. Економіка. Х., 2021. Вип. 5. С. 105–107.

УДК 330.322.3

О.П. Близнюк, канд. екон. наук, доц. (*ДБТУ, Харків*)

М.О. Іванюта, здоб. ОС Ph (*ДБТУ, Харків*)

ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ

Активізація розвитку інноваційно-інвестиційних процесів в економіці України залежить від її ефективної євроінтеграції, прискорення науково-технічного прогресу, зростання капіталізації та інвестиційної привабливості підприємств, підвищення рівня соціально-економічного розвитку країни в цілому та інших багатьох чинників. Без розвитку інвестиційної діяльності в сферах реального та фінансового інвестування, прискореного залучення вітчизняних та іноземних інвестицій, неможливе впровадження сучасних інноваційних технологій на підприємствах, зростання конкурентоспроможності продукції та підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності. На сьогоднішній день від рівня фінансово-інвестиційного забезпечення залежить рівень науково-технічної оснащеності, оновлення та модернізації основних засобів вітчизняних підприємств різних видів економічної діяльності, можливості структурної

перебудови національної економіки, рішення соціальних, регіональних, демографічних, екологічних проблем тощо.

Інтеграція України у європейську та світову економіку істотно підвищує увагу зовнішніх і внутрішніх інвесторів до формування державою інвестиційного клімату в країні та регіонах, об'єктивної оцінки інвестиційної привабливості та інноваційного потенціалу підприємств різних видів економічної діяльності, які є ключовими характеристиками, що сприяють інтенсивності залучення зовнішніх та внутрішніх інвестицій.

У сучасній економічній літературі сформувалися декілька підходів до трактування інвестиційної привабливості: як інтегральної характеристики окремих підприємств, бізнес-проектів, реальних та фінансових об'єктів майбутнього інвестування з позиції перспектив їх розвитку, обсягу і можливостей збуту продукції, ефективності використання активів та їх ліквідності, стану платоспроможності та фінансової стійкості; як інвестиційної привабливості окремих регіонів, галузей економіки, реальних проектів, фінансових (фондових) інструментів; як перспектив розвитку та можливостей залучення інвестиційних ресурсів, які визначають рівень задоволення фінансових, виробничих, науково-технічних, екологічних, організаційних вимог та інтересів інвесторів щодо конкретного підприємства; як сукупності економіко-психологічних характеристик діяльності підприємства, що задовольняють вимоги інвестора тощо.

Оцінка інвестиційної привабливості підприємств торгівлі як об'єктів залучення зовнішніх і внутрішніх інвестицій, аналіз їх здатності використовувати та нарощувати внутрішній інноваційно-інвестиційний потенціал, є важливим чинником підвищення ефективності інвестиційної діяльності та привабливості торговельних підприємств України. Тому особливої актуальності набуває наукове обґрунтування теоретико-методичних засад управління інвестиційною діяльністю, що є ключовою умовою успішного функціонування та розвитку, впливовим важелем зростання рівня інноваційно-інвестиційної привабливості торговельних підприємств.

Нами визначено ключові детермінанти впливу на рівень інвестиційної привабливості та потенціал інноваційного розвитку підприємства торгівлі, які є економічними інструментами формування та реалізації його інноваційно-інвестиційної стратегії, важелями реагування на зміни кон'юнктури фінансово-інвестиційного ринку, що забезпечують прийняття обґрунтованих стратегічних і тактичних управлінських рішень в процесі коригування вектору інвестиційної траєкторії торговельного підприємства:

- рентабельність, окупність, стабільність та ризик вкладених інвестицій – ключові фінансові показники, що дозволяють об'єктивно оцінити рівень інвестиційної привабливості конкретного торговельного підприємства в частині здійснення реальних (капітальних) або фінансових інвестицій в протягом релевантного періоду;

- стабільність фінансового забезпечення джерел формування інвестиційного капіталу та стимулювання потенціалу інвестиційно-інноваційного розвитку, зростання капіталізації підприємства торгівлі;

- рівень інвестиційної активності та швидкість окупності інвестованого капіталу, прискорені темпи його відтворення на розширеній основі;

- забезпечення стратегічної прогнозованості, стабільності та ефективності інвестиційної діяльності підприємства, підвищення рівня інвестиційної віддачі та привабливості для внутрішніх і зовнішніх інвесторів;

- ефективність оцінки та управління систематичними та несистематичними ризиками реальних і фінансових інвестицій;

- ефективність управління портфелями реальних та фінансових (фондових) інвестиційних проєктів.

Для інвесторів, що планують прийняти управлінське рішення про інвестування коштів в реальні (капітальні), фінансові, інноваційні, інтелектуальні об'єкти та проєкти (соціальні, екологічні, інфраструктурні, інформаційні, маркетингові тощо) важливими є відповіді на ключові питання, від яких залежить доцільність, оптимальність, стабільність, ефективність, тобто привабливість запланованих інвестицій:

- оцінений рівень інвестиційної віддачі (доходу, прибутку) та інтенсивності відтворення (окупності) у часі інвестованого у бізнес-проєкт капіталу;

- фінансова структура та ринкова ціна інвестованого капіталу, прогноз внутрішньої норми рентабельності інвестиційного проєкту;

- прогнозовані строки реалізації інвестиційних проєктів (з урахуванням передінвестиційної, інвестиційної, та експлуатаційної фаз) до настання точки беззбитковості проєкту; після чого інвестиційний проєкт стає рентабельним та привабливим;

- прогнозована тривалість (в роках) функціонування введеного в експлуатацію інвестиційного проєкту;

- рівень отриманої соціально-економічної інвестиційної віддачі на різних стадіях життєвого циклу підприємства торгівлі;

- ймовірність та ступінь впливу інвестиційних ризиків на етапах розробки, реалізації та експлуатації інвестиційного проєкту.

Для відповіді на поставлені питання необхідно розробити зручний методичний інструментарій, який допоможе об'єктивно оцінити поточну та стратегічну ефективність визначеного інвестиційного проекту та інвестиційної діяльності за релевантний період, спрогнозувати інвестиційний потенціал підприємства торгівлі за основними формами та видами інвестування, що в цілому вплине на рівень його інвестиційної привабливості та потенціал інноваційного розвитку в довгостроковій перспективі.

Таким чином, в сучасних умовах високої конкуренції на фінансово-інвестиційному ринку та складної соціально-економічної ситуації в країні, у потенційних інвесторів виникає необхідність оперативного оцінити інвестиційну привабливість того чи іншого підприємства торгівлі як потенційного об'єкта майбутніх капітальних або фінансових вкладень на основі аналізу ефективності здійснення інвестиційної діяльності за минулий період. Аналіз та обґрунтована оцінка ефективності інвестиційної діяльності конкретного підприємства торгівлі допоможе спрогнозувати його інвестиційний потенціал за основними формами та видами інвестування, що в комплексі вплине на рівень його інвестиційної привабливості.

УДК 336:316

А.В. Важельська, здобувач фахової передвищої освіти (*ХФКК ХКТЕІ, Хмельницький*)

Ю.М. Нікольчук, канд. екон. наук, доц. (*ХКТЕІ, Хмельницький*)

ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Економіка ринкового типу характеризується становленням нових фінансово-економічних відносин. В системі цих відносин завжди функціонують підприємства з різним рівнем економічного розвитку. Об'єктивні закони ринкової економіки змушують підприємства постійно шукати ефективні форми і методи ведення господарства. Динамічний розвиток ринку, посилення конкуренції як на національному, так і на міжнародному ринках вимагають від підприємств здійснення заходів, спрямованих на підвищення результативності діяльності, забезпечення гнучкості і динамічності поведінки господарюючого суб'єкту у взаємодії з зовнішнім середовищем.

Перетворення, що відбуваються в економіці, потребують вирішення важливих питань у сфері управління діяльністю підприємства, що вимагає